

Національна ідентичність та етнонаціональна політика держави: проблеми взаємодії у глобалізованому суспільстві

*Зварич Роман Васильович*¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.10.2023	Право	342.7: 316.334.5

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.11058384>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Стаття розглядає складну динаміку взаємодії між глобальними тенденціями та захистом культурної спадщини націй. Зазначається, що цей процес створює не лише нові можливості для культурного обміну та взаєморозуміння, а й викликає серйозні загрози для збереження національної ідентичності та культурної різноманітності.

Обговорено проблеми взаємодії між потребами світового ринку та захистом культурної спадщини. Розглянуто наслідки неадекватної політики, яка може призвести до втрати національної ідентичності.

Автор досліджує негативні наслідки неправильної етнонаціональної політики, яка може призвести до асиміляції в уніфіковані культурні стандарти та втрати культурного багатства. Водночас, стаття акцентує увагу на позитивних аспектах глобалізації, які сприяють розвитку толерантності та культурного розмаїття.

Зазначено, що процес інтернаціоналізації відображає перехід від формального виконання правових норм до їх внутрішнього прийняття та розуміння, коли правові норми і принципи стають частиною нашого особистого морального і етичного способу мислення, впливаючи на правову свідомість, правову культуру, праворозуміння та, відповідно, на поведінку. Інтерналізація правової реальності сприяє формуванню відповідальної громадянської поведінки та підтримує стабільність і законність в суспільстві, слугуючи чинником для забезпечення правопорядку та захисту прав людини в умовах глобальних викликів і взаємодії.

Вагомо, щоб політика держави щодо національних меншин має бути зорієнтована на побудову справедливого, інклюзивного та багатокультурного суспільства, де кожен індивід має можливість реалізувати свої права та свободи, незалежно від своєї етнічної чи культурної приналежності. Вказане сприяє зміцненню соціальної стабільності, підвищенню рівня довіри та взаєморозуміння у суспільстві та сприяє побудові миру та гармонії.

У статті наголошується на важливості розробки ефективних стратегій етнонаціональної політики, які б забезпечували баланс між захистом національної ідентичності та сприяли б культурному обміну та взаєморозумінню.

Ключові слова: національна ідентичність, державна етнонаціональна політика, інтернаціоналізація, глобалізація, правові норми, інклюзивність суспільства, безпека.

¹ доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та публічного управління Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила» вул. Є. Коновальця 35, м. Івано-Франківськ, Україна, 76018, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3296-9591>

National identity and ethno-national policy of the state: problems of interaction in a globalized society

Annotation. The article examines the complex dynamics of interaction between global trends and the protection of cultural heritage of nations. It is noted that this process not only creates new opportunities for cultural exchange and mutual understanding, but also causes serious threats to the preservation of national identity and cultural diversity.

The problems of interaction between the needs of the world market and the protection of cultural heritage were discussed. The consequences of inadequate policies, which can lead to the loss of national identity, are considered.

The author examines the negative consequences of the wrong ethno-national policy, which can lead to assimilation into unified cultural standards and the loss of cultural wealth. At the same time, the article emphasizes the positive aspects of globalization, which contribute to the development of tolerance and cultural diversity.

It is noted that the process of internationalization reflects the transition from the formal implementation of legal norms to their internal acceptance and understanding, when legal norms and principles become part of our personal moral and ethical way of thinking, influencing legal consciousness, legal culture, legal understanding and, accordingly, behavior. Internalization of legal reality contributes to the formation of responsible civil behavior and supports stability and legality in society, serving as a factor to ensure law and order and protect human rights in the conditions of global challenges and interaction.

It is important that the state's policy towards national minorities should be oriented towards building a fair, inclusive and multicultural society, where every individual has the opportunity to exercise their rights and freedoms, regardless of their ethnic or cultural affiliation. This helps to strengthen social stability, increase the level of trust and mutual understanding in society, and contributes to the building of peace and harmony.

The article emphasizes the importance of developing effective ethno-national policy strategies that would ensure a balance between protecting national identity and promoting cultural exchange and mutual understanding.

Keywords: national identity, state ethno-national policy, internationalization, globalization, legal norms, inclusiveness of society, security.

Вступ

Національна ідентичність та політика держави стосовно національних меншин є важливими аспектами сучасного світового порядку, оскільки вони безпосередньо впливають на стабільність, розвиток та соціокультурну гармонію суспільства. Однією з основних проблем є вирішення питання про те, як держава визначає свою етнонаціональну політику в умовах різноманітності культур та національних меншин. Ставлення до цієї проблеми може визначати стабільність чи нестабільність суспільства, його єдність чи роз'єднаність.

Актуальність вивчення питання національної ідентичності та етнонаціональної політики держави підкреслюється зростаючим рівнем міжетнічних конфліктів, соціальної напруги та необхідністю побудови інклюзивного та багатокультурного суспільства. Напруженість між різними етнічними групами часто стає джерелом соціальних конфліктів, які можуть негативно позначитися на стабільності та безпеці суспільства. Забезпечення співіснування різних етнічних і культурних груп в межах демократичної держави стає складним завданням, яке вимагає систематичного дослідження та розробки ефективних політичних та соціальних стратегій.

Додатково актуалізується проблематика через зростання міжетнічних напруг, що підкреслює потребу у побудові інклюзивного та багатокультурного суспільства.

Сьогодні демократичні держави все частіше стикаються з різноманітністю культурних, мовних та релігійних груп у своїй складній соціальній та політичній реальності. Вирішення питань взаємодії між цими групами та забезпеченням їхніх прав і інтересів вимагає глибокого розуміння проблеми національної ідентичності та ретельної розробки стратегій, спрямованих на підтримку різноманітності та культурного плюралізму.

Стан дослідження. Проблеми етнонаціональної політики в Україні достатньо активізувалися в контексті тієї політичної кризи та військової агресії, які переживає наш народ. Встановлення національної ідеї та відстоювання територіальної цінності поряд з задоволенням прав та законних інтересів національних меншин є не простим завданням для держави. Проблему аналізували представники теорії та філософії права та політології, зокрема В. Ковальчук [1], Ю.Кравцов [2], Л.Абизова [3], В. Сабадуха [4] та ін. Представника закордонної школи права констатують, що сьогодні є амбівалентні та проблематичні відносини між державою, глобалізацією та конструюванням культурної ідентичності (J. Zajda та S. Majhanovich [5]) тому аналіз глобалістики як перманентного стану має стати безперервним, оскільки має універсальне значення (M. Ismoilov, N. Farhodjonova [6]).

Глобальні виклики зумовили потребу перегляду сучасної політики у сфері етнонаціональних меншин та інших етнічних груп та комплексного аналізу доктрини національної ідентичності через призму державної безпеки.

Мета цієї статті - дослідити проблематику взаємодії між національною ідентичністю та етнонаціональною політикою держави в умовах глобалізації. Вона спрямована на аналіз впливу глобальних тенденцій на формування та збереження національних ідентичностей, а також на роль державної політики у забезпеченні рівності, справедливості та культурного розвитку у всесвітньому контексті.

Результати

Національна ідентичність є ключовим елементом самоідентифікації та самосвідомості існуючих етнічних чи національних груп та охоплює віру, культурні традиції, мову, спільну історію та інші аспекти, які об'єднують індивідів у єдину спільноту. Збереження національної ідентичності для національних меншин має важливе значення, оскільки воно дозволяє зберегти культурну різноманітність та сприяє формуванню позитивного самовизначення представників етнонаціональних груп.

Політика демократичної держави стосовно національних меншин має на меті забезпечити їхні права та свободи, а також зберегти і розвивати їхню культурну, мовну та релігійну спадщину у тому числі правові норми котрі гарантують рівність перед законом, захист від дискримінації та насильства, а також підтримку в галузі освіти, культури та економічного розвитку.

Особливу увагу слід звернути на механізми захисту прав національних меншин у контексті демократичної держави через стимулювання в першу чергу політичних гарантій участі етнонаціональних груп у житті суспільства, зокрема стимулювання внутрішнього самоврядування, створення національних рад чи представницьких органів, які дозволяють національним меншинам брати участь у процесах, що стосуються їхніх прав та інтересів. Ці динамічні процеси поширили міжкультурні зв'язки, каталізуючи як виключаючі реакції етнічного захисту, так і інтеграційні реакції мультикультурного придбання. Для того, щоб бути в змозі домовитися про глобалізоване культурне розмаїття, індивід повинен бути безпечно та надійно включений у місцевий соціокультурний контекст, концептуалізований як надійна життєва прив'язаність [7].

Усвідомлення сутності особистісної природи та індивідуальної ідентичності є основою нашої екзистенції. В цьому контексті, захист національних меншин та їхньої культурної спадщини виступає як вияв моральної справедливості й космічної гармонії. Справедливий суд є дзеркалом, в якому відбивається душа суспільства, його цінності та прагнення, незалежність та ефективність функціонування органів державної влади відіграють ключову роль у забезпеченні того, щоб ці права були захищені й дотримані.

Вагомо, щоб політика держави щодо національних меншин має бути зорієнтована на побудову справедливого, інклюзивного та багатокультурного суспільства, де кожен індивід має можливість реалізувати свої права та свободи, незалежно від своєї етнічної чи культурної приналежності. Вказане сприяє зміцненню соціальної стабільності, підвищенню рівня довіри та взаєморозуміння у суспільстві та сприяє побудові миру та гармонії.

В сучасному світі глобалізація виявляється як потужний процес, що переплітає економіку, політику, культуру та суспільство універсальними мережами взаємозв'язку та взаємозалежності. Однак разом із своїми перевагами глобалізація також викликає важливі виклики для національних ідентичностей та культурних цінностей. Зростання впливу глобальних культурних та економічних тенденцій може призвести до змін у способі життя, ідеології та сприйняття світу. Традиційні цінності, які були основою національних ідентичностей протягом століть, стикаються з викликом асиміляції в глобальну культуру, що пропонує свої власні новітні стандарти та норми.

Такий конфлікт між збереженням традиційних цінностей та асиміляцією в глобальну культуру може призвести до напруження в суспільстві, представники соціуму можуть відчувати втрату своєї ідентичності або страх перед втратою своєї культурної спадщини. Вказане породжує конфлікти між поколіннями, між традиційними та молодіжними цінностями, а також між консервативними та прогресивними поглядами.

Поряд з цим, глобалізація також викликає напруження між потребами світового ринку та захистом інтересів власної культури та національної спадщини. О. Кіндратець наголошує, що «проблема зміни ідентифікації та формування такої, яка б служила консолідації, інтеграції суспільства набула особливої актуальності в період глобалізації» [8, с.79]. Деякі іноземні дослідники категорично стверджують, що «глобалізація спричиняє занепад національної ідентичності» [9] й зумовлюють процес «плутанини ідентичності та захисних форм локалізації через тривогу щодо культурного забруднення» [7].

Окремі держави проводять хибну правову політику, намагаючись вписатися у глобальні економічні та політичні системи, можуть відмовлятися від захисту своїх традицій та культурних цінностей, що призводить до знецінення національної ідентичності та її асиміляції в уніфіковані світові стандарти.

Така деструктивна національна політика може створювати серйозні виклики для збереження культурної різноманітності та національної ідентичності. Відмова від захисту традицій та культурних цінностей може призвести до поступового втрати унікальності кожної нації та її ідентичності. Крім того, це може сприяти поширенню гомогенізованого глобального культурного простору, де втрачаються особливості та унікальність кожної національної культури. У такому просторі культурні відмінності між націями зникають, а загальноприйняті масові культурні елементи стають домінуючими. Це може включати уніфіковані форми розваг, музику, кіно, моду, харчування та інші аспекти культурного життя, які стають загальноприйнятими і відомими у всьому світі. Такий гомогенізований простір може виникати через масові комунікації, торговельні відносини, міграцію та інші форми глобалізації, які сприяють поширенню та адаптації культурних впливів з усього світу.

Гомогенізований глобальний культурний простір представляє собою відображення культурної філософії, що відбивається в складній парадигмі взаємозв'язків між культурними практиками та ідентичностями. Він втілює в собі ідею синергії культурних елементів, що витікають із взаємодії різних етнічних, історичних та географічних контекстів. Цей простір миттєво відкривається перед нами як велика діахронічна картина, де кожен штрих, кожна крива, кожен контур відображає взаємодію та взаємопроникнення культурних форм, які об'єднуються у спільній гармонії. Але разом із тим він розкриває і дилему ідентичності та унікальності, викликаючи питання про збереження індивідуальності в умовах всеосяжного культурного рівняння.

З іншого боку, глобалізація може також стимулювати культурний обмін та взаєморозуміння між народами, надаючи можливість кожному індивідууму вибирати та приймати елементи різноманітних культур, що збагачує ціннісне розуміння світу та розширює аксіологічно-правові горизонти. Вільний доступ до інформації та культурних виражень з різних куточків світу сприяє створенню більш різноманітного й толерантного суспільства, що сприяє формуванню глобального громадянства, де індивіди можуть відчувати себе частинами більшого культурного спільноти.

Нині відбувається процес інтерналізації правової реальності (див докладніше [10; 11]) за якого правові норми, цінності та принципи стають частиною усвідомлення та поведінки індивідів, груп або суспільства в цілому. Такий процес відображає перехід від формального виконання правових норм до їх внутрішнього прийняття та розуміння, коли правові норми і принципи стають частиною нашого особистого морального і етичного способу мислення, впливаючи на правову свідомість, правову культуру, праворозуміння та, відповідно, на поведінку. Інтерналізація правової реальності сприяє формуванню відповідальної громадянської поведінки та підтримує стабільність і законність в суспільстві, слугуючи чинником для забезпечення правопорядку та захисту прав людини в умовах глобальних викликів і взаємодії.

Етнонаціональна політика держави в контексті демократичного суспільства у період глобалізації вимагає глибокого аналізу та вдумливого розуміння складних динамік взаємодії між культурними та політичними феноменами. В умовах зростаючої міжнародної взаємодії та міграції націй важливо зберігати баланс між захистом прав та інтересів різноманітних етнічних та національних груп і підтримкою ідеї національної єдності.

У цьому контексті демократичне суспільство має забезпечити умови для вільного вираження культурної різноманітності та національної ідентичності кожного індивідууму, дотримуючись принципів рівності та справедливості. Слід погодитися з позицією А Гриценка в тому, що «загальноісторичний процес розвитку повинен здійснюватися й розумітися так: попередня форма суспільства не зникає, а зберігається в наступній, більш складній, як її власний момент і фундаментальне підґрунтя» [12]. Підтримка прав національних меншин та їх участь у культурному та політичному житті суспільства відіграє ключову роль у збереженні плюралістичного характеру сучасної демократії.

З іншого боку, для забезпечення стабільності та єдності суспільства важливо прагнути до побудови спільних цінностей та ідентичності, яка б відображала загальноприйняті моральні та етичні норми, вимагаючи розвитку механізмів соціального діалогу та співробітництва між різними культурними групами з метою створення сприятливого середовища для спільного розвитку та взаємопідтримки. В умовах глобалізації, коли відбувається інтенсивний культурний обмін та зближення націй, аксіологічний підхід до правової етнонаціональної політики передбачає розгляд культурних та етнічних різниць як додатковий ресурс для розвитку суспільства. Захист культурної різноманітності та підтримка національної ідентичності стають не лише

важливими елементами політики, але й джерелом позитивних емоційних та соціокультурних зв'язків між різними групами населення.

Такий аксіологічний підхід також передбачає пошук спільних цінностей, які можуть об'єднати різні культурні та етнічні групи у спільному стриманні до побудови справедливого, толерантного та гармонійного суспільства. К. Балабанов та В. Лисак визначають, що «державна політика у цій сфері повинна сприяти формуванню та розвитку національної свідомості, зміцненню національної єдності та патріотизму серед громадян всередині країни та закордонних українців» [13, с.61]. Важливою є взаємодія та взаємопідтримка між культурними групами, яка сприяє формуванню спільних цінностей та ідентичності, що відповідають сучасним вимогам глобалізації.

Висновки

Глибоке вивчення та аналіз етнонаціональної політики держави в контексті сучасного демократичного суспільства стає надзвичайно важливим у період глобалізації. Зростаюча міжнародна взаємодія та міграція вимагають уваги до балансу між захистом прав індивідуумів та збереженням національної ідентичності. Стабільність суспільства вимагає побудови спільних цінностей, які враховують культурну різноманітність та сприяють розвитку толерантного середовища для всіх культурних та етнічних груп.

Водночас, в умовах глобалізації необхідно прагнути до збереження індивідуальності та унікальності кожної культури, запобігаючи її асиміляції в уніфіковані світові стандарти. Збереження культурної різноманітності виступає не лише як політичний завдання, але й як джерело позитивних соціокультурних зв'язків та емоційної різноманітності. Такий підхід покликаний сприяти формуванню спільних цінностей, що відповідають сучасним вимогам глобалізації та забезпечують стабільність і розвиток сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Ковальчук В. Національно-правова ідентичність та її роль в умовах конституційної трансформації в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки.* 2021. Т. 8, № 4. С. 159-166.
2. Кравцов Ю. Правова ідентичність як вираження духовних початків "іншого". *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії.* 2018. Вип. 18. С. 121-125.
3. Абизова Л. Українські політичні стратегії: до проблеми формування національно-державної ідеології. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії.* 2018. Вип. 20. С. 142-147.
4. Сабадуха В. О. Національний інтерес та державна ідеологія як умови конституювання Української нації. *Актуальні проблеми філософії та соціології.* 2021. Вип. 30. С. 60-66
5. Zajda J., Majhanovich S. Cultural Identity in the Global Era. In: Zajda, J., Majhanovich, S. (eds) *Globalisation, Cultural Identity and Nation-Building. Globalisation, Comparative Education and Policy Research,* 2021. Vol 23. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-024-2014-2_1
6. Ismoilov M. I., Farxodjonova N.F. qizi. (2020). Philosophical Ideas and Views of National Culture in the Context of Globalization. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology,* 2020. Vol. 17(7), P. 14289-14295.
7. Simon O. Globalization and radicalization: A cross-national study of local embeddedness and reactions to cultural globalization in regard to violent extremism. *International Journal of Intercultural Relations.* 2020. Vol. 76, P. 26-36

8. Кіндратець О. М., Сергієнко Т. І. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія.* 2023. Вип. 35-36. С. 78-89. С. 79
9. Ariely G. National Identity and Globalization: Findings from Cross-National Surveys. In: Zajda, J., Majhanovich, S. (eds) *Globalisation, Cultural Identity and Nation-Building. Globalisation, Comparative Education and Policy Research*, 2021. vol 23. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-024-2014-2_2
10. Hsieh Ch.-Ch. Internationalization of higher education in the crucible: Linking national identity and policy in the age of globalization. *International Journal of Educational Development.* 2020 Vol. 78, 102245
11. Bamberger A., Morris P., Weinreb Y., Yemini M. Hyperpoliticised internationalisation in a pariah university: an Israeli institution in the occupied West Bank. *Int. J. Educ. Dev.*, 2019. Vol. 66 P. 119-28, 10.1016/j.ijedudev.2018.09.005
12. Гриценко А. А. Національно укоріненний розвиток економіки як локальна відповідь на глобальні геоекономічні зрушення. *Економіка України.* 2023. № 4. С. 38-54.
13. Балабанов К. В., Лисак В. Ф. Державне регулювання утвердження національної та громадянської ідентичності в Україні: концептуальний вимір. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія.* 2023. Вип. 35-36. С. 61-68. С. 61

Порівняння витрат та доходів від виробництва зерна та соняшнику на інноваційних засадах: аналіз ефективності

Димитров Юрій Юрійович², Яценко Євгеній Андрійович³

Опубліковано	Секція	УДК
19.10.2023	Право	378.14

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8177339>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

² магістрант, кафедра економіки, економічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна, 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 11, <https://orcid.org/0009-0008-6965-2695>

³ магістрант, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна, 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 11, <https://orcid.org/0009-0006-0263-9117>